

Ders : 160

Konu : TÂĞÛT

KUR'ANİ BİR KAVRAM : TÂĞÛT

Bugün Kur'ani kavramlar içerisinde kendisinden bütünüyle habersiz kalınan ve aynı zamanda büyük bir tahrif ve istismara uğrayan kavramlardan bir tanesi de "tâğût" kavramıdır.

Tâğût kelimesi, "tağâ" kökünden türetilmiştir. Sözlükte; **haddini aşmak, çok azgınlık göstermek, su taşımak, çoğalmak, zulüm ve küfürde çok ileri gitmek** anlamlarına gelmektedir. Bu kavram, türevleriyle birlikte Kur'an'da 40 yerde geçmektedir.¹ Bu kelimenin mastarı olan "Tuğyan"; Allah Teâlâ'ya isyan etmek anlamına gelmektedir.

Tağut, Tevid inancına muhalif olan akımlar ve kendini ilahlaştıran durumlardır. Kur'an-ı Kerim'de "tâğût" kelimesi; insanlar tarafından ilah edinilmiş bütün bâtıl nesnelere, Allah'a isyana sebep olan, görünen ve görünmeyen tüm varlıklar, insanlık tarihi boyunca hakkı bâtıl, bâtılı hak gösterme gayretinde olan, doğruyu yanlış, yanlış doğru gösteren tüm akımları sembolize eder.

Buradan hareketle tâğût, Allah'tan başka tapınılan ve hak yoldan saptırarak her varlıktır. Tâğût; puttur, şeytandır, kâhindir, sihirbazdır, nefistir, hevâdır. Dolayısıyla tâğût; şahıstır, kurumdur, ideolojidir.

Bu konuda Elmalılı Hamdi Yazır şu açıklamayı yapmaktadır:

"Tâğût, tekil veya çoğula, erkek ve dişiye genelde ad olarak verilir. Bu sebeple:

1. Tâğût; şeytan, büyücü, kâhin, bâtıl ma'bud, insan ve cinlerin inatçılarıdır.
2. Tâğût'un açığı da gizlisi de, görüneni, görünmeyeni de vardır.
3. Tuğyan kelimesinden anlaşılıyor ki putlar ikinci derecede tâğutlardır.
4. Kadı Beyzâvî tâğûtun anlamlarına: "Allah yolundan engelleyenler" fıkrasını da ilave etmiştir.²

İnsanın; kendisine Allah tarafından verilen her türlü nimetin kadrini bilip, şükretmesi ve mütevazı olması gerekirken, tam tersine, sanki başta kendi varlığı olmak üzere, sahip olduğu bütün şeyleri, kendi gücüyle edinmiş, kendi kudretiyle var etmiş gibi bir büyükleme hâleti içine girdiğini, kendini yaratıcısından müstağni gördüğünü ifade etmektedir. İşte insanın bu isyankâr tutumu Kur'an tarafından "tuğyân" olarak anılmıştır. Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

**كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ
كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ * أَنْ رَأَى اسْتَعْنَى ***

"Gerçek şu ki, insan kendini kendine yeterli görerek azar."³

Firavun'a yönelik olarak iki kez 'tuğyan' kelimesi kullanılmıştır. Hz.Mûsâ'ya, kardeşi Hârûn'la birlikte gidip, kendisini tevhide davet etmelerini emreden Allah, Firavun'u "azmış" birisi olarak tanımlamaktadır.

اذهبِ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ

"Firavun'a git çünkü o çok azdı (tuğyan etti)."⁴

¹ Dinî Kavramlar Sözlüğü, sh.664

² Hak Dini Kur'an Dili, Elmalılı M. Hamdi Yazır, C.2, sh.143-144

³ Alak Suresi, 6-7. ayetler

⁴ Tâhâ Suresi, 24. ayet

Firavun'un azmasının (tuğyanının) mahiyeti açık ve seçiktir: Firavun:

فَحَشَرَ فَنَادَى * فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى *

"Derhal (adamlarını) topladı ve (onlara) bağırdı: Ben sizin en yüce Rabbiniz değil miyim?" diyecek kadar müstekbir, bütün Mısır ülkesinin kendi mülkü olduğunu iddia eden, toplumun belirli bir kesiminin erkek çocuklarını öldürüp, kızlarını sağ bırakan tam anlamıyla zalim bir kraldı.

Allah'tan başka ibadet edilen her şey tağuttur. Küfür, fesat ve sapıklıkta öncü olan herkes birer tâğüttür. Bu sebepten dolayı bir insanın müslüman olabilmesi için tâğütü reddetmesi gerekmektedir. Kur'ân-ı Kerîm'de:

"Sana indirilene ve senden önce indirilenlere inandıklarını ileri sürenleri görmedin mi? Tâğût'a inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, Tâğût'un önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Halbuki şeytan onları büsbütün saptırmak istiyor."⁵ buyurulmaktadır.

Tâğût kavramının geçtiği ayetlerdeki farklı hususlardan bazıları şöyledir:

- 1- Tâğûta kulluktan kaçınıp, Allah'a kul olanlara çok büyük mükafatların müjdelenmesi:

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَى فَبَشِّرْ عِبَادِ *

"Tâğût'a kulluk etmekten kaçınan ve Allah'a içten yönelenlere ise; onlar için bir müjde vardır, öyleyse kullarıma müjde ver."⁶

- 2- Peygamberlerin ortak vazifesinin, insanları tâğûta kulluktan sakındırıp, Allah'a kul olmaya davet etmeleri olduğu:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ *

"Andolsun ki biz, 'Allah'a kulluk edin ve Tâğût'tan sakının' diye (emretmeleri için) her ümmete bir peygamber gönderdik. Allah, onlardan bir kısmını doğru yola iletti. Onlardan bir kısmı da sapıklığı hak ettiler. Yeryüzünde gezin de görün, inkâr edenlerin sonu nasıl olmuştur!"⁷

- 3- Tâğütü inkar etmenin insanı sağlam imana taşıdığı:

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ *

"Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden (tamamen) ayrılmıştır. O halde kim tâğütü reddedip Allah'a inanırsa, kopmayan sağlam kulpa yapışmıştır. Allah işitir ve bilir."⁸

- 4- Tâğût'a inananların karanlığa gömüleceği hakikati aleme duyurulur.

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ *

⁵ Nisa Suresi, 60. ayet

⁶ Zümer Suresi, 17. ayet

⁷ Nahl Suresi, 36. ayet

⁸ Bakara,Suresi, 256. ayet

"Allah, inananların dostudur, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkâr edenlere gelince, onların dostları da tâğûttur, onları aydınlıktan alıp karanlığa götürürler. İşte bunlar cehennemliklerdir. Onlar orada devamlı kalırlar."⁹

5- Tâğûtların ortak özelliğinin insanları haktan saptırmak olduğu:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا

"Kendilerine Kitap'tan nasip verilenleri görmedin mi? Cib't'e ve Tâğû't'a (bâtıl tanrılara) iman ediyorlar, sonra da kâfirler için: "Bunlar, Allah'a iman edenlerden daha doğru yoldadır!" diyorlar!"¹⁰

Kur'an, tâğûtle beraber bir de "cibt" kavramına yer vermektedir. Allah'dan gayrı, kendisine ibadet edilen her şeye cibt denmektedir ki, bunlar da putlar demektir.

6- Tâğûta inanmanın insanı nasıl aşağıların aşağısı kıldığı:

فَلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِّنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَن لَعَنَهُ اللَّهُ وَعَظْبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَن سَوَاءِ السَّبِيلِ*

"De ki: Allah katında, 'kesinleşmiş bir ceza olarak' bundan daha kötüsünü haber vereyim mi? Allah'ın kendisine lanet ettiği, ona karşı gazablandığı ve onlardan maymunlar ve domuzlar kıldığı ile tağuta tapanlar; işte bunlar, yerleri daha kötü ve dümdüz yoldan daha çok sapmışlardır."¹¹

Sonuç olarak tâğût, Hakk'ı tanımayıp azan ve sapan her kişi ve güce verilen addır. Şeytana da bu yüzden tağut denmiştir. Tâğût, hakka, hakikate ve imana karşı gelen, Allah'ın kulları için çizdiği nizamı ve sınırları aşan herşeyi ifade eder. Tâğût, Allah'a ibadetten alıkoyan, Allah'a giden yolu tıkayan, dini Allah'a has kılmayı, Allah ve Rasûlü'ne tâbi olmayı önleyendir.

Alınacak Dersler:

- 1- Allah'tan başka ibadet edilen her şey tağuttur.
- 2- Bozgunculuk, fesat ve sapıklıkta öncü olan herkes birer tâğûttur.
- 3- Bir insanın müslüman olabilmesi için tâğûtu reddetmesi gerekir.
- 4- Allah'ı bırakıp tâğût ve tağutların yollarına sapanların hiç bir ameli geçerli olmaz.

Not: Bu hafta;

- 1- Nisa Suresi 51. Ayetin tefsirini okuyalım.
- 2- Bu dersi bir grup arkadaşımızla da işleyelim.

⁹ Bakara Suresi, 257. ayet

¹⁰ Nisa Suresi, 51. ayet

¹¹ Maide Suresi, 60. ayet